

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Metodoloxía da Investigación en Xerontoloxía		Código	653540006
Titulación	Máster Universitario en Xerontoloxía			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	4
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Maseda Rodríguez, Ana Belén	Correo electrónico	ana.maseda@udc.es	
Profesorado	Maseda Rodríguez, Ana Belén	Correo electrónico	ana.maseda@udc.es	
Web	estudos.udc.es/es/subject/4540V01/4540006			
Descrición xeral	Esta materia abordará a metodoloxía da investigación aplicada á xerontoloxía para poder resolver problemas do campo, obtendo resultados válidos e fiables. Preténdese introducir ao alumnado nas bases metodolóxicas para realizar e publicar traballos científicos. Comprenderá 2 partes principais, a investigación (metodoloxía e manexo de instrumentos, técnicas, deseño, etc.) e a documentación (artigos, presentación e redacción de traballos, citas bibliográficas, etc.).			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Ser capaces de recoñecer as principais patoloxías e síndromes xeriatricas mediante a aplicación de novas e innovadoras metodoloxías de traballo adaptadas ao ámbito da xerontoloxía
A8	Saber aplicar e integrar os coñecementos adquiridos, a comprensión destes, a súa fundamentación científica e as súas capacidades de resolución de problemas en contornas sociais e sociosanitarias e definidos de forma imprecisa, incluíndo contextos de carácter multidisciplinar tanto investigadores como profesionais do campo da xerontoloxía
B1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa xerontoloxía e a xeriatría
B3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións? e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan? a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

- Comprender os aspectos metodolóxicos a seguir na formulación e desenvolvemento da investigación en xerontoloxía.	AP1 AM1	BM1 BM2 BM3 BM4 BM5	CM1 CM2 CM3 CM4
- Aplicar dito coñecemento na investigación en xerontoloxía, deseño de experimentos, etc.	AP6 AI3	BP1 BP1 BP1 BP1 BI1	CM14 CM14 CM14 CM14
- Razonar cientificamente traballos da área de xerontoloxía, sendo capaces de discutir a información, interactuar e sacar conclusións, presentando informes e traballos concluíntes.	AP6 AI3	BP1 BP1 BP1 BP1 BI1	CM14 CM14 CM14 CM14
- Comunicar de forma científica, coñecementos da área de xerontoloxía en todos os campos (docentes, sociais, de investigación), de forma escrita, oral ou visual en artigos científicos, seminarios, congresos, comunicacións, clases maxistras, ?.	AP6 AI3	BP1 BP1 BP1 BP1 BI1	CM14 CM14 CM14 CM14
- Desenvolver habilidades de aprendizaxe para emprender estudos e investigacións na área da xerontoloxía, con capacidade para deseñar e estruturar un traballo de investigación.	AP6 AI3	BP1 BP1 BP1 BP1 BI1	CM14 CM14 CM14 CM14

Contidos	
Temas	Subtemas
PARTE I. DOCUMENTACIÓN EN XERONTOLOXÍA. FORMAS DE COMUNICACIÓN CIENTÍFICA	Tema 1. Documentación científica. Definición e tipos Tema 2. O artigo científico. Estrutura Tema 3. Bibliografía. Estilo Vancouver/APA. Citas electrónicas. Tema 4. Recomendacións xerais para a publicación de orixinais. Requisitos comúns das revistas biomédicas Tema 5. Factor de impacto e outros índices de calidade de publicacións e autores Tema 6. Bases de datos e revistas electrónicas. Internet Tema 7. Outras formas de divulgación da investigación Tema 8. Presentación de resultados: comunicacións orais e pósteres en eventos científicos. Técnicas e habilidades de presentación de resultados
PARTE II. A INVESTIGACIÓN EN XERONTOLOXÍA	Tema 9. Investigación científica. Conceptos e fundamentos. Metodoloxía científica Tema 10. Informes propios: caracterización e soportes. Caderno de laboratorio. Informes. Rexistro de material. Técnicas para a recollida de datos Tema 11. Epidemioloxía. Factores de risco Tema 12. Tipos de investigación Tema 13. Tamaño da mostra e selección aleatoria Tema 14. Deseño da investigación. Etapas do traballo científico: identificación do problema, formulación de hipótese Tema 15. Variables e probas estatísticas para a análise dunha investigación Tema 16. A investigación en Xerontoloxía. O doutoramento. Financiamento de proxectos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C4	4	10	14
Solución de problemas	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C2 C4	0	2	2
Proba de resposta múltiple	A1 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2	0	4	4
Prácticas a través de TIC	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4	4	4	8
Traballos tutelados	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4	0	30	30
Proba obxectiva	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C4	4	10	14
Sesión maxistral	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4	24	0	24
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensinanza-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordeado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Solución de problemas	Técnica mediante a que se ten que resolver unha situación problemática concreta, a partir dos coñecementos que se traballaron, que pode ter máis dunha posible solución.
Proba de resposta múltiple	O/a alumno/a deberá realizar obrigatoriamente, a través da plataforma de teleformación, exercicios, relacionados coa docencia impartida no curso.
Prácticas a través de TIC	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva, a través de actividades de carácter práctico (demostracións, simulacións, etc.) a teoría dun ámbito de coñecemento, mediante a utilización das tecnoloxías da información e as comunicacións. As TIC supoñen un excelente soporte e canal para o tratamento da información e aplicación práctica de coñecementos, facilitando a aprendizaxe e o desenvolvemento de habilidades por parte do alumnado.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.
Proba obxectiva	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigurosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa. A proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír cun so tipo de algunha destas preguntas.

Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso casi exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral Traballos tutelados Presentación oral	Dado que é unha materia eminentemente práctica, na cal a superación da mesma está ligada ao uso correcto da información recibida na presentación de traballos de investigación, o traballo persoal do/a alumno/alumna é unha parte fundamental da avaliación da mesma, supoñendo un número de horas (mínimo) similar ás horas presenciais no aula. A atención personalizada ao alumno/a axudará a completar de forma individualizada a súa formación, principalmente na utilización das bases de datos científicas necesarias para a realización dos traballos tutelados, a realización e discusión das probas propostas durante o curso, así como do exame e dos comentarios de texto a presentar. No caso dos traballos tutelados esta atención cobra especial relevancia para que o/a alumno/a poda entregar un traballo apto para superar a materia. ALUMNADO CON RECOÑECIMENTO DE DEDICACIÓN A TEMPO PARCIAL E DISPENSA ACADÉMICA DE EXENCIÓN DE ASISTENCIA, segundo estable a "Norma que regula o réxime de dedicación ao estudo dos estudantes de grao na UDC? (Art.3.b e 4.5) e as ?Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario (Art. 3 e 8b), o alumnado poderá solicitar sempre que o precise tutorías co profesorado da materia, facilitando o modo presencial ou virtual segundo a dispoñibilidade do/a alumno/a.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de resposta múltiple	A1 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2	O/a alumno/a deberá realizar obrigatoriamente, a través da plataforma de teleformación, exercicios, relacionados coa docencia impartida no curso.	10
Sesión maxistral	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4	O/a alumno/a deberá asistir ás clases, seminarios propostos para completar e mellorar a comprensión da docencia impartida nas sesións maxistras, e defensa de presentacións orais propostas. No caso de que o alumno teña máis de 3 faltas, deberá realizar un traballo de investigación máis extenso: < 3 faltas- 20 citas; 4-6 faltas: 40 citas; 7-9 faltas: 60 citas; > 10 faltas: 80 citas. Darase un 5% da nota final a aqueles alumnos sen faltas, restando 0,2 por cada falta.	5
Traballos tutelados	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4	O/a alumno/a, ao finalizar o curso, deberá entregar un traballo de investigación, ou de revisión bibliográfica de alta calidade, avaliándose a estrutura e forma do mesmo, o uso de traballos científicos relevantes (mínimo de 20 referencias bibliográficas, das cales polo menos o 80% serán en inglés) e a calidade e innovación do tema proposto. Este traballo terá un valor do 40% sobre a nota final (10% presentación oral do traballo e 30% calidade do traballo escrito).	40
Proba obxectiva	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C4	Ao finalizar a materia, o/a alumno/a pode presentarse a unha proba final, exame, para avalialo da docencia impartida ao longo do curso.	30
Presentación oral	A1 A8 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C4	O/a alumno/a deberá realizar unha presentación oral ademais dun traballo de investigación en formato póster. Terá un valor do 15% sobre a nota final total, avaliando a organización e información, pronuncia e entoación, vocabulario, dominio do tema e claridade de ideas.	15

Observacións avaliación

Para superar a materia deberá superarse tanto a proba obxectiva como o traballo tutelado.

O traballo tutelado (escrito), é dicir, o 30% da nota total da materia, poderá convalidarse no caso de que o/a alumno/a preparara un artigo científico para publicar nunha revista de prestixio ou ben xa o teña publicado, sobre o que deberá facer unha presentación oral (10%).

TRABALLOS TUTELADOS: A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a perda do dereito á oportunidade na que se cometa a falta e respecto da materia na que se tivese cometido. Cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Segundo se recolle nas distintas

normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...). Traballarase para identificar e modificar prexuizos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas

ALUMNADO CON RECOÑECIMENTO DE DEDICACIÓN A TEMPO PARCIAL E

DISPENSA ACADÉMICA DE EXENCIÓN DE ASISTENCIA: Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.

Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.

Fontes de información

Bibliografía básica

- American Psychological Association (2020). Publication manual of the American Psychological Association (7th. Ed.). Washington, D.C.: APA
- Burgos Rodríguez, R. (1998). Metodología de investigación y escritura científica en clínica. Granada: Escuela Andaluza de Salud Pública
- Carrasco, J.L. (1995). El método estadístico en la investigación médica. Madrid: Ciencia 3
- Domenech, J.M. (1999). Métodos estadísticos en ciencias de la salud. Barcelona: Signo
- Fernández Ríos, L. & Buela-Casal, G. (2009). Standards for the preparation and writing of Psychology review articles. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 9(2), 29-344
- García Roldán, J.L. (1995). Cómo elaborar un proyecto de investigación. Alicante: Universidad de Alicante
- Hulley, S.B. & Cummings, S.R. (1993). Diseño de la investigación clínica-un enfoque epidemiológico. Barcelona: Doyma
- Lodeiros Seijo, C. (2002). Manual práctico para la redacción y crítica de un artículo científico. Venezuela: Ediciones UDO / Fundacite Anzoategui
- Millán Calenti, J.C. (2006). Principios de Gerontología y Geriatria. Madrid: McGraw-Hill Interamericana
- Mira, J.J., Gómez, J., Aranaz, J. & Pérez, E. (1998). Auditoría de historias clínicas: ¿cuál es el tamaño adecuado de la muestra?. *Todo Hospital*, 140: 58-64
- Pita, S. (2015). Metodología de la investigación. Disponible en: <http://www.fisterra.com/mbe/investiga/index.asp>
- Rius, F. & Barón, F.J. (2005). Bioestadística. Madrid: Thomson
- Sentís, J., Pardell, H., Cobo, E. & Canela, J. (2003). Manual de bioestadística (3ª ed.). Barcelona: Masson

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Traballo Fin de Máster. Especialidade Clínica/653540010

O Proxecto de Investigación en Xerontoloxía/653540017

Observacións

Libros e manuais adaptados á materia e outras Referencias

bibliográficas, medios informáticos e medios audiovisuais É recomendable o coñecemento de inglés técnico debido a que se precisará ler artigos e traballos científicos en inglés. Para axudar a conseguir un entorno inmediato sustentable e cumprir co obxectivo estratéxico 2 do "V Plan de Acción do Programa Green

Campus FCS (2023-2025)", os traballos documentais que se realicen nesta

materia: a) Maioritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte

informático b) De realizarse en papel: - Non se empregarán plásticos. - Realizaranse impresións a dobre cara. - Empregarase papel reciclado. -

Evitarase a realización de borradores.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías